Raadsvergadering

Zaaknummer Z26163917
Onderwerp: Gemeenschappelijke regeling (GR) toezicht primair openbaar onderwijs regio Waterland
Portefeuillehouder: Wethouder J. Veerman

Aan de raad.

Voorstel
1. Vast te stellen de wijziging van de "Gemeenschappelijke Regeling Stichting Primair Openbaar Onderwijs in de Regio Waterland en Oostzaan (SPOOR-raad)" in de "Gemeenschappelijke regeling toezicht primair openbaar onderwijs regio Waterland" overeenkomstig bijgaande ontwerpregeling.
2. Op grond van artikel 1, vierde lid en vijfde van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het wijzigingen van de "Gemeenschappelijke Regeling Stichting Primair Openbaar Onderwijs in de Regio Waterland en Oostzaan (SPOOR-raad)" in de "Gemeenschappelijke regeling toezicht primair openbaar onderwijs regio Waterland" overeenkomstig bijgaande ontwerpregeling.

Kern van het voorstel, samenvatting
Door diverse bestuurlijke ontwikkelingen is de huidige gemeenschappelijke regeling voor het toezicht op het openbaar onderwijs niet langer actueel. Met het voorliggende wijzigingsbesluit wordt de regeling hierop aangepast. De voorgestelde wijzigingen voorzien in het overdragen van het penvoerderschap van de gemeente Oostzaan aan de gemeente Purmerend, een nadere afbakening van de bevoegdheden van het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenteraden, en het formaliseren van unanieme besluitvorming binnen het bestuur. Hiermee wordt aangesloten bij de bestaande praktijk en wordt een evenwichtige balans gerealiseerd tussen bestuurlijke slagkracht, lokaal eigenaarschap en democratische legitimatie. Voor de Raad verandert er in de praktijk weinig ten opzichte van de bestaande situatie. De voorgestelde wijzigingen zijn voornamelijk gericht op het actualiseren en verduidelijken van de bestaande bestuurlijke en juridische afspraken. De bestaande rol en bevoegdheden van de gemeenteraden blijven hierbij gehandhaafd.

De aard van de regeling blijft ongewijzigd: het betreft een gemengde regeling, bestuurd door de portefeuillehouders Onderwijs van de deelnemende gemeenten. De wijzigingen dragen bij aan een toekomstbestendig en transparant toezichtkader dat recht doet aan de huidige bestuurlijke verhoudingen en de continuïteit van het toezicht op het openbaar onderwijs waarborgt. Aan de voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële consequenties verbonden. De regeling wordt twee jaar na inwerkingtreding geëvalueerd.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect
Gemeenten zijn op grond van de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op de expertisecentra (WEC) verantwoordelijk voor het toezicht op het openbaar (speciaal) onderwijs. In de regio Waterland is deze rol sinds 2013 gezamenlijk ingevuld via een gemeenschappelijke regeling (SPOOR-raad). Tot 2021 regelde Purmerend het toezicht via een eigen Stichting, Stichting Opso. De gemeente Beemster was

deelnemer van de SPOOR-Raad. Door de gemeentelijke herindeling van Purmerend met Beemster in 2022 is Purmerend deelnemer geworden van de gemeenschappelijke regeling. Door ontwikkelingen zoals de fusie van Spoor en Opso tot Opspoor in 2021, aanpassingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (2022) en de bestuurlijke integratie tussen Opspoor en Skop in de Stichting O2 voor toekomstmakers (O2) per 1 januari 2027 is de huidige regeling inhoudelijk en bestuurlijk verouderd.

Het college is net als de raad deelnemer aan deze gemeenschappelijke regeling. Als het college een gemeenschappelijke regeling wil wijzigen, moet het college daarvoor toestemming vragen aan de raad. De raad kan deze toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of met het algemeen belang.

Toelichting en argumenten
Het actualiseren van de regeling kan plaatsvinden door het vaststellen van een wijzigingsbesluit. De huidige en de voorgestelde tekst van de regeling zijn als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Omdat het om een bijna volledige wijziging van de regeling gaat, is er geen was-wordt-tabel opgesteld, maar zijn de inhoudelijke wijzigingen hieronder toegelicht.

Wijzigingen

1. Penvoerderschap
   De gemeente Purmerend wordt penvoerder, d.w.z. de regeling wordt opgenomen in het regelingenbestand van de gemeente Purmerend en Purmerend krijgt daarmee een trekkersrol. In de bestaande regeling is Oostzaan penvoerder. Purmerend gaat de regionale, coördinerende rol voor het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan vervullen. Bijna de helft van de Opspoor-scholen is in Purmerend gevestigd. Dat betekent dat maatschappelijke en politieke effecten van toezichtbesluiten zich in Purmerend het sterkst manifesteren en dat Purmerend feitelijk een zwaartepunt in de uitvoeringspraktijk vormt. Door het penvoerderschap van Oostzaan over te dragen aan Purmerend wordt deze uitvoeringsrealiteit en het grotere maatschappelijke belang erkend.

2. Overgedragen bevoegdheden
   De aan het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan overgedragen bevoegdheden en de bevoegdheden die bij de gemeenteraden blijven, zijn meer gedetailleerd in de regeling omschreven. Hierdoor is de rolverdeling tussen bestuur en de gemeenteraden duidelijker, is er een balans tussen efficiëntie en democratische betrokkenheid en ambtelijke en bestuurlijke belastbaarheid. De besluiten die grote maatschappelijke en financiële impact hebben, blijven voorbehouden aan de gemeenteraden.

3. Besluitvorming bestuur
   Nieuw in de gewijzigde regeling is dat besluiten unaniem worden genomen. In de bestaande regeling is dit bij meerderheid van stemmen. In de staande praktijk, is sprake van besluitvorming via unanimiteit. Het grootste voordeel van unaniem stemmen is dat het leidt tot maximaal draagvlak, gedeeld eigenaarschap en een eenduidig toezicht richting Opspoor. I.v.m. de actuele verkenningen

rondom gemeentelijke fusies is in de regeling een artikel opgenomen dat wanneer sprake is van herindelingen, de stemverhouding en besluitvorming moet worden heroverwogen.

Wat niet is gewijzigd:

1. Hoewel Purmerend geen ondertekenaar is van de huidige regeling, is zij wel door de fusie met de voormalig gemeente Beemster, deelnemer aan de regeling geworden;
2. De regeling blijft een gemengde regeling: Het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan wordt gevormd door de portefeuillehouders Onderwijs uit de deelnemende gemeenten;
3. De bevoegdheden blijven belegd bij de gemeenteraden en het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan.

Kanttekeningen en alternatieven

Om een gemeenschappelijke regeling daadwerkelijk te kunnen wijzigen, moeten alle deelnemers een besluit tot wijziging nemen. Dus ook de raden en colleges van de andere deelnemende gemeenten. Als één gemeente geen besluit tot wijziging neemt, dan kan de wijziging niet tot stand komen. Dit zou betekenen dat de verouderde gemeenschappelijke regeling in stand blijft en er op basis van die verouderde regeling gewerkt moet worden. Dit is onwenselijk. Een andere optie zou dan zijn om de verouderde gemeenschappelijke regeling op te heffen en een nieuwe gemeenschappelijke regeling te treffen met de gemeenten die daar positief over besluiten.

Financiële middelen en effecten begroting

Er zijn geen financiële middelen gemoeid met de uitoefening van de gemeentelijke toezichthoudende taken t.a.v. het Openbaar onderwijs. Ambtelijke ondersteuning valt binnen de bestaande budgetten.

Uitvoering of vervolgproces

De voorgestelde wijzigingen bieden bestuurlijke samenhang en continuïteit, ruimte voor expliciet lokaal bestuurlijk gesprek en de mogelijkheid om besluiten met belangrijke gevolgen bij de gemeenteraden te beleggen.

Met dit voorstel wordt de raad gevraagd akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen en aan het college toestemming te verlenen om de gemeenschappelijke regeling te mogen wijzigen.

Participatie en communicatie

Na besluitvorming in alle gemeenteraden en colleges zal de Raad van Bestuur van de Stichting Toekomstmakers Onderwijs op de hoogte worden gebracht van de besluiten. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling zal door Purmerend worden gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Rapportage en evaluatie

Op verzoek van het gemeenschappelijk orgaan, dan wel van een van de gemeenteraden kan er een evaluatie plaatsvinden. Onderling is afgesproken dat de gewijzigde regeling in ieder geval 2 jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd op efficiëntie, democratische betrokkenheid en ambtelijke en bestuurlijke belastbaarheid.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten

Zie bijlagen

Bijlagen
1. Huidige tekst van de gemeenschappelijke regeling SPOOR-raad
2. Voorgestelde tekst van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling

Edam-Volendam, 17 december 2026.

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,
de secretaris, de burgemeester,

N.A. Hellingman-Kuiper R.J. Beukers.

Dit voorstel is elektronisch ondertekend. Dit is na besluitvorming zichtbaar op de volgende pagina.